

Bayer Twoja działka

Ogrodniczy Elementarz 2006

Pewność
wyrasta
z zaufania.

Twój sklep ogrodniczy:

Bayer Sp. z o.o.
Al. Jerozolimskie 158
02-326 Warszawa
tel. 022 57 23 612
fax 022 57 23 603
www.twojadzialka.com

Bayer Environmental Science
A Business Group
of Bayer CropScience

Bayer Environmental Science
A Business Group
of Bayer CropScience

Spis treści

Moja róża wydawałaby się zwyktemu przechodniowi po prostu różą. Lecz dla mnie ona jedna ma większe znaczenie niż wszystkie róże na świecie, ponieważ ją właśnie podlewałem. Ponieważ ją właśnie osłaniałem. Ponieważ właśnie dla jej bezpieczeństwa zabijałem gąsienice. Ponieważ słuchałem jej skarg, a czasem jej milczenia. Ponieważ... jest moją różą.

Wszystkim tym, którzy troszczą się o kwiaty, drzewa i krzewy w swoich ogrodach, sadach lub domach, dedykujemy te słowa wraz z kolejnym, siódmym wydaniem „Ogrodniczego Elementarza”.

Tak jak Mały Książę był odpowiedzialny za różę, którą oswoił, tak i my jesteśmy odpowiedzialni za każdą roślinę, którą zasialiśmy czy zasadziliśmy. Mamy nadzieję, że nasz „Elementarz” pomaga Państwu w tym zadaniu. Znaleźć w nim można całe naręcz porady dotyczących ochrony i pielęgnacji roślin ozdobnych oraz urodzaj wskazówek na temat zwalczania chorób i szkodników drzew owocowych i warzyw.

Natura, choć z natury niezmienna, stale zaskakuje nas niepowtarzalnością barw i kształtów. Żaden owoc czy kwiat nie jest taki sam jak w poprzednim roku. Podobnie nasz tegoroczny „Elementarz” – niby ten sam, a jakże różny od poprzedniego: urozmaicony nowymi produktami i praktycznymi wskazówkami.

Kolejną przemianą jest nasz świeży serwis **www.twojadzialka.com** – jeszcze obszerniejszy, pachnący nowością i zgodny z Państwa życzeniami. Zapraszamy do klikania!

Siódme narodziny „Elementarza” to okazja do zebrania opinii na jego temat. Czy jest dla Państwa cenną pomocą? Czy dzięki niemu praca na działce staje się łatwiejsza? Jeśli chcą Państwo podzielić się swoimi uwagami, będzie to dla nas nieoceniona pomoc. Zachęcamy do nadsyłania spostrzeżeń – gotową ankietę znajdzie Państwo w środku.

Życzymy wielu pysznych (i pachnących) owoców swojej pracy. I aby ogród – nawet ten, który mieści się w doniczce – był dla Państwa najpiękniejszy na świecie, tak jak róża dla Małego Księcia.

Redakcja

Zielono nam w domu	4
Kwiaty w domu. Program ochrony	6
Elegantki na szpilkach	8
Iglaki. Program ochrony	10
Nie tylko azalie	12
Rośliny wrzosowate. Program ochrony	14
Pycha ogród	16
Ochrona przed chorobami. Owocne rady	18
Sady. Program ochrony	20
Truskawki. Program ochrony	22
Domowy warzywniak	24
Warzywa. Program ochrony	26
Kiedy ślimak pokazuje rogi...	28
Ankieta	29

Zielono nam w domu

Tak jak muzyka łagodzi obyczaje, tak rośliny w naszych mieszkaniach koją, odprężają, po prostu cieszą zmysły domowników. Dlatego warto wsłuchać się w ich potrzeby.

Szara pleśń na róży

Czerwie

Mączniak prawdziwy

Mszyce

Wciornastki

Mączlik szklarniowy

Rośliny ozdobne bywają narażone na wizyty szkodników. A taki gość ich piękności szkodzi! W zwalczaniu szkodników skutecznym środkiem są proste w użyciu pałeczki **Provado® Combi Pin**. Najlepiej zastosować je zapobiegawczo podczas sadzenia, przesadzania roślin lub po inwazji szkodników. Pałeczki skutecznie zwalczą mączlika szklarniowego, mszyce, czerwie (tarczniki, wełnowce, miseczniki) oraz wciornastki.

Preparat zapewni ochronę roślin przez 6-8 tygodni! Przez ten czas, „czekając w roślinie”, gruntownie zwalcza nawet trudne do pokonania szkodniki. Rośliny go lubią, bo dzięki zawartości nawozu przyspiesza regenerację uszkodzonych części, słowem budzi pęd do życia! Ty też polubisz go za łatwość użycia, gdyż dzięki specjalnemu aplikatorowi bez problemu umieścisz pałeczkę głęboko w doniczce, bezpośrednio w strefie korzenia. Dlatego jeśli szukasz wygody, szukaj w sklepach promocyjnych opakowań z aplikatorem!

Zmasowany atak szkodników? Tutaj niezawodną bronią będzie **Provado® Plus** – aerozol o szybkim działaniu. Warunkiem efektywnego usunięcia niektórych z nich, w szczególności nie-nasyconych przedziorków i mączlika szklarniowego, jest jednakże ponowne zastosowanie preparatu po 4-7 dniach od pierwszego zabiegu. W ten sposób pozbędziemy się larw, które na nasze nieszczęście właśnie zdążyły wykluć się z jaj.

Młodość to trudny czas dla roślin. Roślinki w okresie wzrastania narażone są na ataki patogenów glebowych – sprawców zgnilizn korzeni

i pędów. Chory system korzeniowy nie zapewni roślinie odpowiedniej ilości wody i składników pokarmowych, co osłabia rozwój roślin lub

prowadzi do całkowitego zamierania. Sadzonki warto zabezpieczyć już podczas wysadzania do skrzynek. W tym celu najlepiej podlać je preparatem **Previcur®**. Przy opryskiwaniu (np. przeciwko mączniakowi rzekome-mu) pamiętajmy, że środek nie pozostawia żadnego osadu na liściach, co jest szczególnie istotne przy uprawie roślin ozdobnych. **Previcur** pobudza wzrost i poprawia wygląd roślin: ich budowa staje się bardziej zwarta, a liście nabierają ładnej, ciemnozielonej barwy.

Mączniak prawdziwy, rdze oraz plamistości liści – tym chorobom skutecznie przeciwdziała preparat **Baymat®**. Jego substancja aktywna wnika w głąb rośliny i zwalcza choroby w zalążku. Preparat trzeba koniecznie stosować po zaobserwowaniu pierwszych objawów porażenia. Skuteczne zwalczanie, jak i zapobieganie dalszej infekcji wymaga powtórzenia oprysków w odstępach 7-14 dni.

Przy dużym zagęszczeniu roślin i wysokiej wilgotności powietrza szybko rozprzestrzenia się jedna z groźniejszych chorób – szara pleśń. Choroba może atakować rośliny praktycznie o każdej porze roku. Do jej zwalczania polecamy niebrudzący liści preparat **Teldor®**.

Kwiaty w domu

Program ochrony

Zgnilizny i zgorzele sadzonek

Mączniak rzekomy

Plamistości liści

Mączniak prawdziwy

Rdza

Szara pleśń

Mszyce

Czerwcze, tarcznie i miseczniki

Mączlik szklarniowy

Gąsienice

Przędziorki

Wciornastki

	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik
Zgnilizny i zgorzele sadzonek						Previcur®			
Mączniak rzekomy					Previcur®				
Plamistości liści				Baymat®					
Mączniak prawdziwy				Euparen® M	Baymat®			Folicur® Multi*	Folicur® Multi*
Rdza		Baymat®					Euparen® M	Folicur® Multi*	
Szara pleśń		Teldor®							Euparen® M
Mszyce		Confidor® Provado® Plus						Decis®	
Czerwcze, tarcznie i miseczniki		Provado® Combi Pin					Provado® Plus		
Mączlik szklarniowy		Provado® Combi Pin					Provado® Plus		
Gąsienice							Decis®		
Przędziorki					Provado® Plus				
Wciornastki					Provado® Plus Provado® Combi Pin				

Zalecenia

Previcur®
Podlewanie:
15-30 ml/10 l wody.
Stosować do podlewania siewek lub sadzonek, 2-6 l/m² w zależności od wielkości roślin.

Previcur®
15 ml/10 l wody.
Środek stosować po pojawieniu się pierwszych objawów choroby. Zabiegi powtarzać 2-3-krotnie co 7 dni.

Baymat®
Opryskiwać po zauważeniu pierwszych objawów, z odl. 30-40 cm, tak aby obie strony liści były wilgotne. W miarę potrzeby powtarzać co 8-14 dni.

Euparen® M
20-25 g/10 l wody.
Baymat®
Opryskiwać po zauważeniu pierwszych objawów choroby.

Folicur® Multi*
10 g/10 l wody.
Opryskiwać tuż po zauważeniu objawów choroby.

Baymat®
Opryskiwać po zauważeniu pierwszych objawów choroby.
Euparen® M
20-25 g/10 l wody.

Folicur® Multi*
10 g/10 l wody.
Opryskiwać tuż po zauważeniu objawów choroby.

* W trakcie rejestracji.

Teldor®
10 ml/10 l wody.
Stosować zapobiegawczo lub bezpośrednio po wystąpieniu pierwszych objawów choroby.

Euparen® M
20-25 g/10 l wody.
Stosować zapobiegawczo lub bezpośrednio po wystąpieniu pierwszych objawów choroby.

Confidor®
Opryskiwanie:
4 ml/10 l wody.

Provado® Plus AE

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać po zauważeniu pierwszych kolonii mszyc.

Provado® Combi Pin
Stosować zawsze przy sadzeniu lub przesadzaniu roślin, w czasie ich intensywnego wzrostu lub po wystąpieniu szkodników.

Provado® Plus
Opryskiwać z odl. 30-40 cm, po wystąpieniu szkodników lub zauważeniu uszkodzeń.

Provado® Combi Pin
Stosować zawsze przy sadzeniu lub przesadzaniu roślin, w czasie ich intensywnego wzrostu lub po wystąpieniu szkodników.

Provado® Plus
Opryskiwać z odl. 30-40 cm, po wystąpieniu szkodników lub zauważeniu uszkodzeń.

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać po wykryciu pierwszych gąsienic.

Provado® Plus
Opryskiwać po wystąpieniu szkodników lub zauważeniu uszkodzeń. Po 4-7 dniach zabieg powtórzyć.

Provado® Plus
Opryskiwać z odl. 30-40 cm.

Provado® Combi Pin

Elegantki na szpilkach

Dlaczego chętnie otwieramy bramy naszych ogrodów roślinom iglastym? Może dlatego, że można z nich stworzyć prawdziwy iglasty zagajnik lub komponować na sto innych sposobów? Albo dlatego, że ubarwiają smutną szarość jesieni i białą monotonię zimy? To pewnie z tych powodów iglaki wyparły z wielu ogrodów swoje liściaste koleżanki.

Fytoftoriza na cisie

Szara pleśń na świerku

Galasy na świerku

Misecznik cisowiec

Ochojnik sosnowy

Choroby grzybowe. Wyrafinowany przeciwnik

Szara pleśń jest jedną z najczęściej występujących chorób na wielu gatunkach roślin. Pojawia się wszędzie tam, gdzie rośliny wzrastają w niekorzystnych warunkach: zbyt niskiej tempera-

turze, na zalanym lub przesuszonym podłożu, w wyniku uszkodzenia pędu. Szara pleśń szarogęsi się szczególnie od drugiej połowy lata, gdy na roślinach pojawia się rosa. Jesienią i wiosną w czasie podlewania należy zwracać uwagę, aby nie dopuszczać do zwilżania roślin, a szczególnie pozostawiania ich w takim stanie na noc.

Na krzewach iglastych *Botrytis* pojawia się w postaci wodnistych brązowych plam, które stopniowo zamierają. Na ich powierzchni formuje się szary, pyłący nalot grzybni. Skutecznym preparatem przeciwko tej chorobie jest **Teldor**[®], który możemy stosować po zaobserwowaniu objawów oraz profilaktycznie w okresach zagrożenia wystąpieniem szarej pleśni (przy częstych opadach deszczu lub jesienią).

Fytoftoriza to śmiertelny wróg iglaków przenikający z roślinnego sąsiedztwa i resztek roślinnych. Wskazówki, jak sobie z nią radzić, znaleźć można w części poświęconej roślinom wrzosiowatym na stronie 12.

Szkodniki. Wróg nie na żarty

Mszyce i czerwce to zapomniani wrogowie roślin iglastych. Wśród mszyc do najgroźniejszych należą obisypane białym wojłokiem ochojniki na modrzewiach lub inne powodujące powstawanie pseudoszysek – galasów na świerkach. Czerwce (miseczniki i tarczники) również chętnie zasiedlają np. cisy czy tuje. Wszystkie te ssące szkodniki łączy jedno: można je pokonać, stosu-

jąc **Confidor**[®] – preparat do opryskiwania lub podlewania.

Do zwalczania innych szkodników: gąsienic motyli, larw owadów żyjących w oprzędach polecamy **Decis**[®]. Zabieg powinien zostać wykonany natychmiast po zaobserwowaniu pierwszych owadów.

Przeciwko szkodnikom na pojedynczych roślinach wart rekomendacji jest gotowy do użytku preparat **Provado**[®] Plus. Zapobiega nawet uszkodzeniom powodowanym przez przędziorki, wymaga jednak po-

wtórzeń oprysku po 4-7 dniach na wylęgające się z jaj larwy.

Krzewy wyglądają pięknie, jeśli nie wyglądają spod nich chwasty. Bezpiecznym środkiem umożliwiającym usunięcie niepożądanego chwastu jest **Basta**[®]. I po chwastach!

Uszkodzenia roślin
przez przymrozki

Szara pleśń

Zgnilizny,
zgorzele

Fytoftoroz

Rdza

Ochojniki

Miseczniki

Tarczniki

Gąsienice motyli,
ryjkowce

Przędziorki

Chwasty

► Luty

► Marzec

► Kwiecień

► Maj

► Czerwiec

► Lipiec

► Sierpień

► Wrzesień

► Październik

Teldor®

Euparen® M

Baymat®
Euparen® M

Confidor®

Provado® Plus

Basta®

Teldor®

Previcur®

Previcur®

Folicur® Multi*

Confidor®

Confidor®

Decis®

Provado® Plus

Provado® Plus

Provado® Plus

Euparen® M

Zalecenia

Teldor®
10 ml/10 l wody.

Euparen® M
20-25 g/10 l wody.
Rośliny uszkodzone
przez przymrozki
są często atakowane
przez szarą pleśń.

Teldor®
10 ml/10 l wody.
Stosować
zapobiegawczo
lub bezpośrednio
po wystąpieniu
pierwszych objawów
choroby.

Euparen® M
20-25 g/10 l wody.

Previcur®
Podlewanie:
15-30 ml/10 l wody.
Stosować do podlewania
sazzonek, 2-6 l/m²
w zależności
od wielkości roślin.

Previcur®
Podlewanie:
30 ml/10 l wody.
Bezpośrednio
po sadzeniu,
po zaobserwowaniu
objawów co 4 tyg.
również rośliny
sąsiadujące.

Baymat®
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych objawów,
z odl. 30-40 cm.
W miarę potrzeby
powtarzać co 8-14 dni.

Euparen® M

Folicur® Multi*
10 ml/10 l wody.
Opryskiwać tuż
po zauważeniu
objawów choroby.

Confidor®
Opryskiwanie:
4 ml/10 l wody.
Podlewanie:
10 ml/10 l wody.

Provado® Plus

Confidor®
Opryskiwanie:
4 ml/10 l wody.

Provado® Plus

Confidor®
Opryskiwanie:
4 ml/10 l wody.

Provado® Plus

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać po wykryciu
pierwszych gąsienic.

Provado® Plus
Opryskiwać z odległości
30-40 cm, po wystąpieniu
szkodników
lub zauważeniu
uszkodzeń.

Basta®
30-70 ml/100 m².
Stosować w dawce
zależnej od rodzaju
i wielkości chwastów.

* W trakcie rejestracji.

Nie tylko azalie

Rodzina wrzosowatych, a wśród nich azalie, różaneczniki, wrzosi i wrzośce, to taka roślinna arystokracja – kapryśna w uprawie, niemniej ceniona przez ogrodników ze względu na królewski wygląd. Azalie i różaneczniki wybuchają kwieciami późną wiosną, jesienią zaś cieszy nasze oczy bujny dywan wrzosów i wrzośców pokrywający skalniaki.

Zwalczanie chorób grzybowych

Najgroźniejszym wrogiem różaneczników i azalii jest fitoftoroza. Choroba objawia się na wszystkich częściach

krzewów, powodując spowolnienie wzrostu, matowienie i brązowienie liści, które zwijają się w kształt odwróconych rynienek. Łodyga nabiera brunatnej barwy, a jej tkanka pokrywa zgnilizna przy podstawie pędu. Obumieranie kolejnych korzeni prowadzi do destrukcji całego systemu korzeniowego. Patogen łatwo się rozprzestrzenia już w temperaturach powyżej 10°C, szczególnie przy dużej wilgotności powietrza. Grzyby z rodzaju *Phytophthora* mogą mieć kryjówkę w pozostawionych resztkach roślin lub zbiornikach wody. Uwielbiają podłoże o dużej zawartości substancji organicznej, szczególnie torf. Pewną pomocą może być dodanie do podłoża dobrze kompostowanej kory.

Porażonej rośliny nie można już skutecznie wyleczyć, dlatego najlepiej usunąć chore krzewy. Możemy jednak wy-

grać batalię o sąsiednie azalie!

W tym celu najlepiej podlewamy je preparatem **Previcur®**. W miejscu usuniętych krzewów nie wolno sadzić m.in. cisów, cyprysików, jodeł, sosen, azalii oraz różaneczników.

Inne choroby liści i kwiatów, np. mączniaka prawdziwego, powłocznika azaliowego, plamistości liści, skutecznie zwalcza preparat **Folicur® Multi***.

mi białymi wylinkami. Skuteczne zwalczanie mszyc, nawet tych ukrytych głęboko pod liśćmi, bierze na siebie **Confidor®**. Środek ten definitywnie zwalcza również mączlika różanecznikowego – drobnego białego owada pozostawiającego lepka ciecz, na której mogą pojawiać się czarne grzyby sadzakowe.

Jeśli ktoś preferuje środki gotowe do użytku, powinien wybrać **Provado® Plus** – gotową odpowiedź na szkodniki.

Szara pleśń to śmiertelny wróg roślin ozdobnych. Wskazówki, jak sobie z nią radzić, znaleźć można w części poświęconej roślinom iglastym na stronie 8. Z szarą pleśnią doskonale radzi sobie **Teldor®**.

Zwalczanie szkodników

Nie tylko ludzie kochają rośliny wrzosowate. Szczególnymi względami cieszą się one również u szkodników. Kolonie mszyc, których skupiska widać na wierzchołkach pędów, wysysają soki, deformując liście i hamując wzrost roślin. Wydzielana przez nie rosa miodowa sprawia, że liście są lepkie i pokryte brzydkimi

Następnym amatorem wrzosowatych jest opuchlak truskawkowiec. Larwy żerują na szyjce korzeniowej, powodując jej żółknięcie i zasychanie. W maju i czerwcu pojawiają się chrząszcze wygryzające charakterystyczne żiury na brzegach liści. Żerują nocą, w ciągu dnia chowają się w podłożu.

Co prawda skoczek różanecznikowy nie powoduje widocznych uszkodzeń rododendronów, nie należy go jednak lekceważyć! Rozprzestrzenia bowiem groźny grzyb powodujący zamieranie pąków kwiatowych.

Na wymienionych powyżej niszczycieli doskonałą bronią jest popularny **Decis®**. Jeśli chcemy zwalczyć nim chrząszcze opuchlaka, pamiętajmy, aby zabieg przeprowadzić późnym wieczorem.

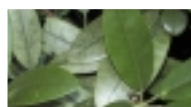
* W trakcie rejestracji.

Skoczek różanecznikowy

Objawy żerowania opuchlaka truskawkowca

Objawy żerowania prześwietlika borówkowca

Objawy szarej pleśni

Objawy fitoftorazy na liściach

Powłocznik azaliowy

Rośliny wrzosowate

Program ochrony

Fytoftoroz
na liściach

Fytoftoroz
na łodydze

Szara
pleśń

Mączniak
prawdziwy

Powłocznik
azaliowy

Mszyce

Mączlik
rózanechnikowy

Skoczek
rózanechnikowy

Opuchlak
truskawkowiec

Prześwietlik
borówkowiec

Gąsienice

Ślimaki

► Luty

► Marzec

► Kwiecień

► Maj

► Czerwiec

► Lipiec

► Sierpień

► Wrzesień

► Październik

Teldor®

Baymat®

Confidor®
Provado®
Plus

Mesurool®
Alimax

Euparen® M

Euparen® M

Baymat®

Previcur®

Previcur®

Provado®
Plus

Decis®

Decis®

Decis®

Decis®

Folicur® Multi*

Decis®

Folicur® Multi*

Zalecenia

Previcur®
Podlewanie:
30 ml/10 l wody.
Bezpośrednio
po sadzeniu
lub po zaobserwowaniu
objawów co 4 tyg.
również rośliny
sąsiadujące.

Previcur®
Podlewanie:
30 ml/10 l wody.
Bezpośrednio
po sadzeniu
lub po zaobserwowaniu
objawów co 4 tyg.
również rośliny
sąsiadujące.

Teldor®
10 ml/10 l wody.
Stosować
zapobiegawczo
lub po wystąpieniu
pierwszych objawów
choroby.

Euparen® M
20-25 g/10 l wody.
Stosować
zapobiegawczo
lub po wystąpieniu
pierwszych objawów
choroby.

Euparen® M
20-25 g/10 l wody.

Baymat®
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych objawów
chorób.

Folicur® Multi*
10 g/10 l wody.
Opryskiwać
tuż po zauważeniu
objawów choroby.

Baymat®
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych objawów
chorób.

Folicur® Multi*
10 g/10 l wody.
Opryskiwać
tuż po zauważeniu
objawów choroby.

Confidor®
Opryskiwanie:
4 ml/10 l wody.
Podlewanie:
10 ml/10 l wody.

Provado® Plus

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
po zauważeniu
pierwszych
kolonii mszyc.

Provado® Plus
Confidor®
Opryskiwanie:
4 ml/10 l wody.
Podlewanie:
10 ml/10 l wody.

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
w okresie
wylęgania się larw.

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
wieczorem
co 7 dni.

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
w okresie
wylęgania się larw.

Decis®
3-5 ml/10 l wody.
Opryskiwać
po wykryciu
pierwszych gąsienic.

Mesurool® Alimax
5 g/10 m².
Stosować rzutowo
na całą powierzchnię
gleby lub wokół
pojedynczych roślin.

* W trakcie rejestracji.

Pycha ogród!

Dorodne, pyszne owoce to powód do radości, a może nawet i pychy dla każdego ogrodnika. Wiadomo, że własne jabłka, gruszki, truskawki czy maliny są nie tylko tańsze od tych sklepowych, ale też o wiele zdrowsze!

Szkodniki drzew owocowych i owoców jagodowych

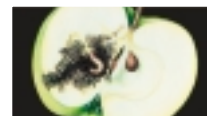
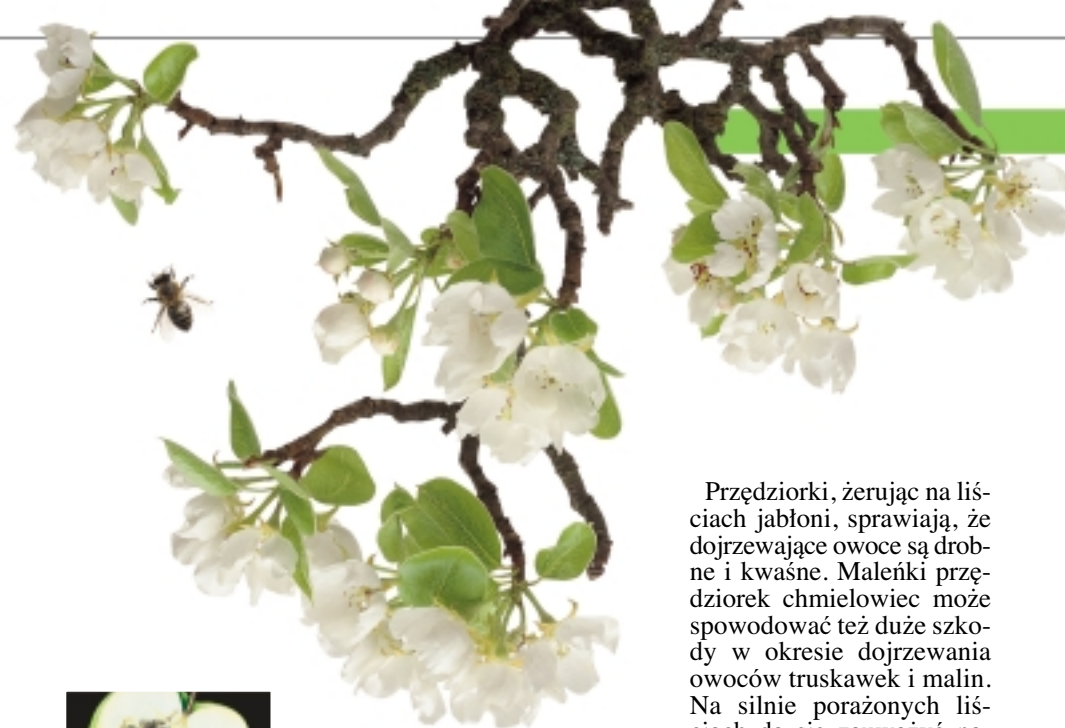
Sady to ulubiona stołówka dla szkodników. Każdego roku żerują na liściach, powodują robaczywienie, przedwczesne dojrzewanie i opadanie owoców. Drzewa owocowe najczęściej są atakowane przez mszyce, owocówki, kwiecieńki, zwójkówki liściowe i inne gąsienice uszkadzające liście i owoce. Do ochrony zbiorów przed szkodnikami polecamy nowość w naszej ofercie – **Calypso®**.

Calypso ze względu na wysoką skuteczność w zwalczaniu wielu szkodników i bezpieczeństwo dla pszczoł i innych owadów zapylających zasługuje na powszechne stosowanie w uprawach amatorskich – wszędzie tam, gdzie na niewielkiej powierzchni uprawia się wiele odmian roślin. Preparatem można bowiem bez obaw opryskiwać drzewka rosnące w sąsiedztwie roślin kwitnących.

Calypso wobec szkodników wykazuje działanie kontaktowe i żołądkowe, natomiast w roślinie działa

systemicznie, tzn. po naniesieniu na liście wnika do rośliny, a następnie jest transportowany w tkankach przewodzących. Taki sposób działania umożliwia skuteczne zwalczanie szkodników ukrytych pod liśćmi, w miejscach trudno dostępnych dla innych preparatów. Preparat warto zastosować przed kwitnieniem drzew w celu jednoczesnego zwalczania kwiecieńki jabłkowca i mszyce. Racjonalne jest stosowanie Calypso pod koniec opadania płatków kwiatowych w celu równoczesnego zwalczania owocnicy jabłko-

Owocówka

Kwiecieńka malinowiec

Mszyce

Uszkodzenia (miny) spowodowane przez toczyka gruszniciaka

Objawy żerowania przędziorków

wej, toczyka gruszniciaka i mszyce. Następnie w okresie późniejszym może być zastosowany do zwalczania owocówki jabłkowca, zwójkówki i mszyce.

Delikatne owoce jagodowe są szczególnie łatwo uszkodzane przez szkodniki. Kwiecieńki niszczą pąki kwiatowe, znacznie ograniczając owocowanie truskawek. Larwy kistnika malinowca powodują największe dla hodowców szkody – robaczywienie owoców. Preparat **Decis®** dobrze radzi sobie z tymi szkodnikami.

Przędziorki, żerując na liściach jabłoni, sprawiają, że dojrzewające owoce są drobne i kwaśne. Małe przędziorki chmielowiec może spowodować też duże szkody w okresie dojrzewania owoców truskawek i malin. Na silnie porażonych liściach da się zauważyć pajęczynę. Uszkodzenia liści nie pozwalają na prawidłowe rozwinięcie się i dojrzewanie owoców. Stosowanie preparatu **Euparen® M** do ochrony roślin sadowniczych przed chorobami grzybowymi (dwa zabiegi) skutecznie powstrzyma przędziorki, zanim zdążą wyrządzić szkody.

Niepożądane chwasty, które mogą być zasiedlone przez szkodniki, zwłaszcza mszyce, usunie herbicyd **Basta®**. Środek można stosować w ciągu całego okresu wegetacji, najlepiej na wyrosnięte chwasty.

Ochrona przed chorobami.

Owocne rady

Choroby grzybowe to wróg trudny i podstępny. Aby go przechrzyć, trzeba go dobrze poznać i... działać, zanim wejdzie w szkodę. Bo, jak mówi przysłowie, najgroźniejszy jest przeciwnik zlekceważony. Pamiętajmy o tym, a nasz ratunek nie będzie niewczesny.

Jabłonie i grusze

Parch to najgroźniejsza choroba jabłoni i gruszy. Objawy najłatwiej jest zaobserwować na liściach i owocach, gdzie pojawiają się w postaci brązowych plam. Dojrzałe jabłka wykazują skorkowacenia skórki w postaci strupów o popękanej powierzchni. Porażone parchem mogą być nawet owoce na krótko przed zbiorem, co uniemożliwia ich przechowywanie.

Walka z chorobą zaczyna się już jesienią. Pierwszym

krokiem powinno być usunięcie (spalenie!) opadłych liści. Skuteczna ochrona w okresie wegetacji polega na wykonaniu kilku zabiegów dobrze dobranymi do fazy rozwojowej preparatami. Bardzo ważne jest dokładne pokrycie cieczą całej powierzchni liści.

Pierwszym preparatem, który zalecamy stosować już w fazie pęknięcia pąków jest **Pomarsol® Forte**. Na kolejny zabieg, w okresie różowego pąka jabłoni, wybierzmy **Folicur® Multi**, zabezpieczający również przed mączniakiem prawdziwym.

W okresie kwitnienia jabłonie

trzeba chronić również przed szarą pleśnią. Wtedy niezastąpiony jest **Euparen® Multi**.

Zwalczanie parcha jest trudne i wymaga regularnego wykonywania oprysków w dłuższych okresach ciepłej pogody przy dużej wilgotności (mokre liście na drzewach).

Przechowywanie owoców bywa często niemożliwe z powodu ich gnicia. Trzeba temu zapobiegać, gdy jabłka są jeszcze na drzewach. Pamiętajmy o delikatnym obchodzeniu się z owocami w trakcie zbiorów, tak aby uniknąć uszkodzeń mechanicznych. Chorobom przechowalniczym zapobiega ostatni oprysk w sezonie środkiem Euparen Multi na 2 tygodnie przed zbiorem.

Truskawki

Największym zagrożeniem dla malin, jeżyn i truskawek jest szara pleśń. Grzyb infekuje rośliny podczas kwitnienia, niemniej jednak początkowo nie powoduje widocznych objawów na owocach rozwijających się z porażonych kwiatów. Dopiero dojrzałe jagody pokry-

wają się jasnoszarym, puszystym nalotem, co prowadzi do ich masowego gnicia.

Chorobie sprzyjają ciepła i wilgotna pogoda, częste deszcze i poranna rosa. Jeśli krzaczki są posadzone gęsto i obficie nawożone, pato-

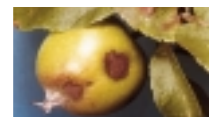
Pomarsol® Forte i Euparen® Multi na początku, w trakcie i na końcu kwitnienia. Zabiegi powinny odbywać się co 7 dni. Obydwa środki zwalczają również inne choroby truskawek, zapewniając kompleksową ochronę.

Gorzką zgnilizną

Mączniak prawdziwy

Parch na owocach i liściach

Szara pleśń na truskawkach

Szara pleśń na malinach

gen ma tym lepsze warunki do przenoszenia się. Grzyb, sprawca choroby, zimuje w glebie na obumarłych resztkach różnych roślin, dlatego jest stale obecny w ziemi i wiosną poraża rośliny. Niezbędna jest ochrona zwłaszcza odmian wrażliwych.

Ochronę truskawek przed szarą pleśnią zapewni wykonanie oprysków preparatami

Tytuł „specjalisty od szarej pleśni” nosi **Teldor®**. Jest jedynym ratunkiem w ciepłe, deszczowe lata, kiedy szara pleśń sieje spustoszenie na delikatnych owocach truskawek i malin. Środek ma bardzo krótki okres karencji (1 dzień!), dzięki czemu można go stosować nawet w trakcie dojrzewania owoców.

▶ Marzec	▶ Kwiecień	▶ Maj	▶ Czerwiec	▶ Lipiec	▶ Sierpień
Pomarsol® Forte				Pomarsol® Forte	
Decis®					
	Calypso®				
	Folicur® Multi		Folicur® Multi		
		Euparen® Multi x 2			Euparen® Multi
Pomarsol® Forte Parch, drobna plamistość liści, brunatna zgnilizna drzew ziarnkowych. 45 g środka w 10 l wody. Środek stosować co 10-14 dni, jednak nie częściej niż dwukrotnie przed zbiorem.	Folicur® Multi Parch. 20 g środka w 10 l wody. Środek stosować 2-3 razy w sezonie, od fazy różowego pąka kwiatowego. * Zapobiegawczo – co 7-10 dni do czerwcowego opadania zawiązków, później w odstępach co 10-14 dni. * Interwencyjnie – do 96 godzin po infekcji. Decis® Pędzik przedzimek, zwójkówki i inne gąsienice żłujące liście, owocówki, miodówki, namiotnica gruszkowa, mszyce, wznosik doparek, zwójka koróweczka, kwieciaki. 4 ml środka w 10 l wody.	Euparen® Multi Parch, szara pleśń. 20 g środka w 10 l wody. Środek można stosować przez cały sezon wegetacyjny co 7-14 dni. Opryskiwać w pełni i pod koniec kwitnienia w zależności od nasilenia choroby. Koniec fazy kwitnienia to podstawowy termin zwalczania szarej pleśni. Przedziorki i szpeciele. Wykonanie jednego zabiegu Euparenem Multi przeciwko chorobom grzybowym jabłoni i gruszy obniża liczebność populacji przedziorków i szpecieli. Wykonanie kolejnych zabiegów ogranicza populację tych szkodników często do poziomu niższego od progu ich szkodliwości.	Folicur® Multi Mączniak prawdziwy. 25-30 g środka w 10 l wody. Wyższą dawkę środka stosować na odmianach wrażliwych. Środek stosować zapobiegawczo, 2-3 razy w sezonie, w okresie infekcji wtórnych.	Calypso® Mszycy jabłoniowa – babkowa. 3-4 ml w 10 l wody. Inne gatunki mszyc: 2 ml w 10 l wody. Kwieciak jabłkowiec – 3 ml w 10 l wody. Owocówka jabłkowiec, zwójki liściowe i inne gąsienice żłujące liście – 4 ml w 10 l wody. Pierwszy zabieg wykonać w momencie pojawienia się szkodników. Oceny zagrożenia można dokonać za pomocą pułapek lepowych. Uwaga: środek wykazuje długotrwałe działanie na mszycę – do około 21 dni po zabiegu.	Euparen® Multi Choroby przechowalnicze: gorzka zgnilizna oraz ograniczanie mokrej zgnilizny i szarej pleśni. 20 g na 10 l wody. Opryskiwać na 2 tygodnie przed zbiorem owoców.

Ilość wody dostosować do wielkości drzew. Zabieg wykonać tak, aby cała korona drzewa została dokładnie opryskana.

Truskawki

Program ochrony

Początek wegetacji

Przed kwitnieniem

Biały pąk

Kwitnienie

Po kwitnieniu

Między zbiorami

Betanal® Progress

Betanal® Progress
Chwasty w fazie liścieni.
3 zabiegi x 15 ml/100 m².
Chwasty w fazie 2 liści właściwych.
2 zabiegi x 20 ml/100 m².
Zabiegi wykonuje się w odstępach 7-14 dni w zależności od tempa rozwoju chwastów.

Decis®

Decis®
Kwiatek malinowiec.
5 ml środka w 10 l wody.
Środek stosować przed kwitnieniem truskawek.

Pomarsol® Forte

Pomarsol® Forte
Szara pleśń, biała plamistość liści.
20 g środka w 10 l wody.
Zabiegi przeprowadzać w czasie kwitnienia truskawek.
Pierwsze opryskiwanie wykonać na początku kwitnienia, gdy 10% kwiatów jest w stadium białego pąka, następnie co 7 dni, aż do momentu, gdy z 10% kwiatów opadną płatki korony.

Euparen® Multi

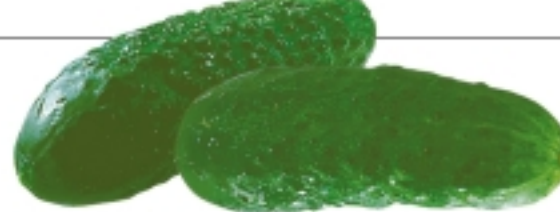
Euparen® Multi
Szara pleśń oraz ograniczanie białej plamistości liści, czerwonej plamistości mączniaka prawdziwego i skórzastej zgnilizny owoców.
25 g na 10 l wody.
Zabiegi przeprowadzać w fazie kwitnienia truskawek.
Pierwszy zabieg wykonać na początku kwitnienia, następne w odstępach co 7 dni, aż do końca kwitnienia.
Przedziorki.
Wykonanie jednego zabiegu Euparenem Multi 50 WG przeciwko chorobom truskawek obniża liczebność przedziorków. Wykonanie kolejnych zabiegów ogranicza populację szkodnika do poziomu niższego od progu ich szkodliwości.

Teldor®

Teldor®
Szara pleśń.
15 ml w 10 l wody.
Ze względu na krótki okres karencji (1 dzień) można stosować środek tuż przed i pomiędzy zbiorami.

Domowy warzywniak

Dlaczego ogórek nie śpiewa? Może nie ma humoru, kiedy zaatakuje go zgraja żarłocznych niszczycieli? Pomóżmy naszemu domowemu warzywniakowi utrzymać śpiewającą formę!

Choroby

Młode siewki pomidorów i ogórków są podatne na porażenie grzeźkami siewek

Zaraza ziemniaka na pomidorach

Zaraza ziemniaka na ziemniakach

Bielinek kapustnik

Tantniś krzyżowiaczek

Rolnica

i korzeni. Ochronę należy rozpocząć od podlewania rozsady środkiem **Previcur**[®], czynność tę powtarzamy po posadzeniu roślin na miejsce stałe. Preparat można użyć już wcześniej do odkażania ziemi kompostowej.

Dla pomidorów i ziemniaków choroby grzybowe są największym zagrożeniem. W chłodne i deszczowe lata przyjmują postać epidemii, owoce masowo gnią i może dojść do całkowitego wyniszczenia roślin.

Euparen[®] ma szerokie zastosowanie w ochronie warzyw uprawianych w gruncie

oraz pod osłonami:

- ogórków: szara pleśń, mączniak prawdziwy,

- pomidorów: kompleksowa ochrona przed chorobami grzybowymi (zaraza ziemniaka – również na ziemniakach, alternarioza, szara pleśń, mączniak prawdziwy),

- sałaty: szara pleśń.

W sezonie należy wykonywać 2-3 zabiegi co 7-10 dni – pierwszy tuż po wystąpieniu pierwszych objawów choroby w danym rejonie – najlepiej zanim pojawią się one na własnych warzywach. Jeśli jednak przez dłuższy

czas utrzymuje się chłodna, deszczowa pogoda, zabieg profilaktyczny powinien zostać przeprowadzony już na młodych roślinach.

Do kolejnych zabiegów polecamy **Tattoo**[®] C. Preparat przyda nam się szczególnie do ochrony pomidorów i ogórków, dzięki krótkiemu okresowi karencji (3 dni) możemy go stosować na krótko przed zbiorami.

Szkodniki

Biały obłoczek kalafiora, zielony kłębek sałaty, rozpalone do czerwoności pomidor... Mmmm, aż ślinka cieknie na sam widok! Niestety, nie tylko nam.

Bielinki, piętnówki, tantniś krzyżowiaczek to żarłoczne gąsienice powodujące szkody na kapustnych. Niszczą liście, wyżerując je aż do nerwów głównych, wchodzą do luźnych jeszcze główek kapusty, mogą wgrzyzać się do róż kalafiorów.

Stonka ziemniaczana uwielbia ziemniaki, pomidory i bakłażany. Przy bardzo licznych występowaniu chrząszczy z roślin pozostają jedynie łęty lub ogonki liściowe.

Mszyce nie są wybredne, młode lodygi, spodnia strona liści to najlepsze miejsca do żerowania.

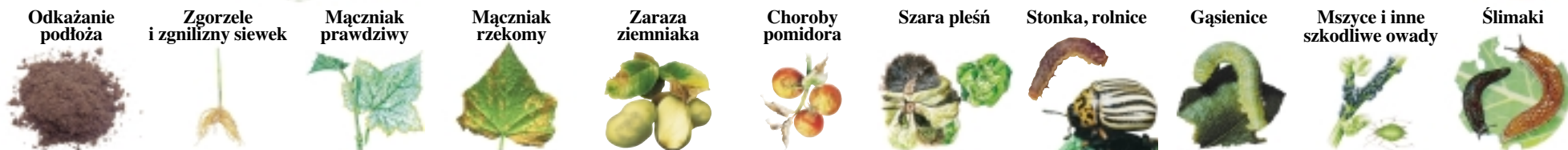
Decis[®] w dawce 3-5 ml na 10 l wody dobrze radzi sobie ze wszystkimi tymi szkodnikami. Opryski należy wykonywać po zaobserwowaniu uszkodzeń na roślinach.

Rolnice odżywiają się wieloma gatunkami roślin. Szkodniki uszkadzają ich podziemne i nadziemne części. Podcinają młode rośliny u nasady, wciągają do swoich podziemnych kryjówek i zjadają. Efektem zmasowanego ataku larw – jedna może zniszczyć nawet kilka roślin – jest przerzedzenie zasiewów na zagonach oraz powstawanie tzw. łysin.

Warzywa

Program ochrony

	Odkazanie podłoża	Zgorzele i zgnilizny siewek	Mączniak prawdziwy	Mączniak rzekomy	Zaraza ziemniaka	Choroby pomidora	Szara pleśń	Stonka, rolnice	Gąsienice	Mszyce i inne szkodliwe owady	Ślimaki
▶ Luty											
▶ Marzec	Previcur®										
▶ Kwiecień			Euparen® M	Euparen® M		Euparen® M					
▶ Maj		Previcur®			Tattoo®	Folicur® Multi	Euparen® M				
▶ Czerwiec			Folicur® Multi	Folicur® Multi							Mesuroł® Alimax
▶ Lipiec					Previcur®	Tattoo®		Decis®	Decis®		
▶ Sierpień				Tattoo®							
▶ Wrzesień											
▶ Październik											

Zalecenia

Previcur®
3-4 ml środka + 0,2 litra wody na 10 litrów podłoża. Stosować do odkazania substratów do produkcji rozsady pomidora i ogórka, nie wcześniej niż na 2 miesiące przed rozpoczęciem uprawy.

Previcur®
Podlewanie: 15 ml/10 l wody. Stosować do podlewania siewek lub rozsady pomidora i ogórka, powtórzyć po 2-3 tygodniach.

Euparen® M
Ogórek, pomidor, 20 g/10 l wody.
Folicur® Multi
20 g/10 l wody.

Euparen® M
Ogórek, 20 g/10 l wody.
Folicur® Multi
20 g/10 l wody.
Tattoo®
Ogórek, cebula, 20-25 ml/100 m².

Tattoo®
15-25 ml/100 m².
Previcur®
Ziemniak, pomidor, 25-30 ml/10 l wody.

Euparen® M
Kompleksowa ochrona pomidora przed chorobami grzybowymi. 20 g/10 l wody. Wykonać 2-3 zabiegi w sezonie co 7-10 dni.

Folicur® Multi
20 g/10 l wody.

Tattoo®
20-25 ml/100 m².

Euparen® M
Ogórek, pomidor, sałata, 20 g/10 l wody. Stosować zapobiegawczo co 7-10 dni od spodziewanego momentu wystąpienia objawów choroby.

Decis®
5 ml/10 l wody. Opryskiwać po zaobserwowaniu szkodnika.

Decis®
3-5 ml/10 l wody. Opryskiwać po wykryciu pierwszych gąsienic.

Decis®
3-5 ml/10 l wody. Opryskiwać po wystąpieniu szkodnika, pierwszych kolonii mszyc.

Mesuroł® Alimax
5 g/10 m². Stosować rzutowo na całą powierzchnię gleby lub wokół pojedynczych roślin.

Kiedy ślimak pokazuje rogi...

**...zamiast sera
dajmy mu nauczkę!
Bo chociaż to mięczak, po-
trafi narobić duże spusto-
szenia w ogrodzie.**

Każdy ogrodnik z łatwością rozpozna szkody wyrządzone przez ślimaki. Ich najczęstszymi sprawcami są pomrowy oraz śliniki, czyli ślimaki nagie. Rzadziej pojawiają się te ze skorupkami. Duża ruchliwość oraz szczególna zdolność do wyszukiwania kryjówek umożliwia tym mięczakom bezpieczne przetrwanie niedogodnych okresów dnia czy pory roku. Ślimaki mogą żyć wyłącznie w środowisku wilgotnym, które zapewnia im odpowiednie nawilżenie ciała i wodę potrzebną do wytwarzania śluzu. Masowo występują podczas ciepłych deszczów, łatwo stając się plagą w ogrodzie.

Optymalną temperaturą do rozwoju ślimaków nagi jest ok. 20°C. W naszych warunkach wysokie temperatury nie szkodzą ślimakom, zwłaszcza, że najczęściej mogą schronić się w glebie, ściółce itp., gdzie jest znacznie chłodniej i wilgotniej. Zimują jaja i osobniki dorosłe. Śnieg sprzyja ślimakom. Jego gru-

ba pokrywa chroni głębsze warstwy gleby przed przemrażaniem, co daje szansę na przeżycie jajom. Wraz z jesiennymi przymrozkami giną ślimaki poprzedniej generacji. Pamiętać należy, że występowanie różnych stadiów rozwojowych tych mięczaków zależy od lokalnych warunków atmosferycznych. Ślimaki nagie są obojnakami i każdy osobnik może składać jaja. Zwiększa to szansę przetrwania w niekorzystnych warunkach.

Całkowity cykl życiowy ślimaka jest różny i skorelowany z porami roku. W naszych warunkach klimatycznych ślimaki składają jaja

wiosną i jesienią albo w obu tych porach.

Szkody

Ślimaki nie są wybredne – smakują im kwiaty, warzywa, nawet gałązki krzewów. Uszkadzają praktycznie wszystkie części roślin: od korzeni po kwiaty. Szczególnie niebezpieczne są dla młodych roślin. W miejscu żerowania pozostawiają ślady śluzu i charakterystyczne dziury. W sprzyjających warunkach atmosferycznych, przy masowym wystąpieniu, ślimaki mogą zniszczyć całe zasiewy lub wyrządzić znaczne szkody w uprawach. Przy-

pisuje im

się też przenoszenie wirusów i niektórych chorób.

Ślimaki są najbardziej aktywne od zachodu do wschodu słońca, czyli w godzinach nocnych. Przy znacznej wilgotności, w czasie mgły lub w pochmurne dni, mogą przedłużyć swoją aktywność nie tylko do rana, ale nawet do godzin południowych. W dzień chowają się w wilgotne i zacienione miejsca lub zakopują w glebie.

Zwalczanie

Jeżeli chodzi o zwalczanie ślimaków, zwłaszcza jeśli występują masowo, zawodzą przygotowane pułapki – przynęty i rozsypane trociny, wapno itp. Najlepszy efekt uzyskamy, rozsypując na glebę pomiędzy roślinami granulki preparatu **Mesurool® Alimax**.

Mesurool działa niezawodnie i szybciej od innych środków. Szkodniki natychmiast po spożyciu trutki przestają żerować i są szybko eliminowane. Takie działanie preparatu powoduje też, że ślimaki nie zostawiają po sobie niepożądaną zwiększoną ilość śluzu.

Badania dowodzą, że Mesurool sprawdza się również w niskich temperaturach, tzn. jego skuteczność jest niezmiennie wysoka w chłodnych, wilgotnych okresach.

Dzięki niskiej koncentracji i gładkim ziarnom Mesurool jest łatwy w stosowaniu. Większa liczba ziaren wysypywanych na metr powierzchni zwiększa prawdopodobieństwo „natknięcia się” ślimaka na przynętę zanim trafi na roślinę.

Kolejna zaleta tej formacji to wysoka odporność na deszcz i pleśnienie. Nawet w warunkach długo utrzymującej się wilgotności przynęta nie gnije. Na deszczu ziarna pęcznią, jednak się nie rozpadają, a wysychając, powracają do pierwotnego kształtu. Co najważniejsze, są nadal atrakcyjne dla ślimaków. Nie jest to jednak dziełem przypadku, bowiem dużą rolę odgrywają substancje wabiące. Ślimaki rozmnażają

Ślinik

Pomrowik plamisty

Wstężyk na gałązce irgi

Wstężyk na liściu wierzb

się intensywnie w okresach deszczowych, dlatego atrakcyjność trutki jest bardzo ważna i wydłuża okres jej działania.

Zgodnie z naszym doświadczeniem preparat działa także na turkucie podjadki.

Drodzy Czytelnicy „Ogrodniczego Elementarza”!

Mamy nadzieję, że nasz „Ogrodniczy Elementarz” ułatwi pracę i pielęgnację roślin nie tylko zupełnie zielonym, ale również bardziej dojrzałym ogrodnikom. Staramy się, aby informacji i porad było u nas na pęczki, a wszystkie świeże, aktualne i ciekawe. My też pragniemy doskonalić owoce naszej pracy, dlatego zachęcamy Państwa do nadsyłania pomysłów i uwag na temat „Elementarza” oraz pytań związanych z ochroną roślin.

Dla pierwszych 1000 osób, które odeślą wypełnione ankiety, **Bayer Twoja Działka** przygotował upominki: lupki dla uważnych ogrodników!

1. Jakie tematy najbardziej Państwa interesują? Ochrona:

- ☐ Roślin doniczkowych
- ☐ Roślin na balkony i tarasy
- ☐ Wrzosowatych: azalie, różaneczniki, rododendrony
- ☐ Róż
- ☐ Krzewów i drzew ozdobnych
- ☐ Roślin iglastych
- ☐ Owoców, jakich:
- ☐ Warzyw, jakich:
- ☐ Inne:

2. Zajmuję się:

- ☐ Ogrodem przydomowym
- ☐ Działką pracowniczą
- ☐ Działką rekreacyjną
- ☐ Roślinami na balkonie, tarasie
- ☐ Inne:

3. Jak oceniają Państwo „Ogrodniczy Elementarz”?

Jest przydatny w pracy	TAK ☐	NIE ☐
Porady są	PRZYDATNE ☐	NIEPRZYDATNE ☐
Zdjęcia patogenów są	CZYTELNE ☐	NIECZYTELNE ☐
Informacje są podane w sposób	PRZYSTĘPNY ☐	NIEPRZYSTĘPNY ☐
Odpowiada mi szata graficzna „Elementarza”	TAK ☐	NIE ☐

Prosimy Państwa o opinie

imię

nazwisko

Adres korespondencyjny

ulica nr domu/mieszkania

mięscowość kod

adres e-mail

Wyrażam dobrowolną zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych do celów marketingowych przez firmę Bayer Sp. z o.o., Al. Jerozolimskie 158, 02-326 Warszawa, oraz podmioty działające w jej imieniu. Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy/a faktu, że przysługuje mi prawo wglądu do danych osobowych oraz do ich poprawiania.

Data

Podpis

Ankietę prosimy przesłać na adres: **Bayer Sp. z o.o.**

Al. Jerozolimskie 158, 02-326 Warszawa

dopisek na kopercie: **Bayer Twoja Działka**